

Průvodce

Metodikou dobrovolnictví ve zdravotnických zařízeních

Metodika, kterou dostáváte do rukou je materiálem, ve kterém jsou zkompletovány informace a dosavadní zkušenosti s dobrovolnickými programy ve zdravotnických zařízeních s novými náměty a návrhy, které doposud nebyly metodicky zpracovány. Operativně bylo zpracováno i téma zapojení dobrovolníků v mimořádných situacích, které jako výzvu přinesl do PDZS rok 2020.

Metodika zahrnuje 3 typy dokumentů:

- Základní text Metodiky
- 15 tematických manuálů
- Administrativa PDZS

Co je v Metodice zcela nové:

- I. Metodické zpracování k některým oblastem působení dobrovolníků a dvě zcela nové programové linie PDZS, které rozšiřují původní orientaci PDZS na psychosociální podporu pacientů (programová linie „A“) o oblast:
  - zapojení dobrovolníků do aktivity podpory zdraví a osvěty (programová linie „B“)
  - zapojení dobrovolníků do aktivit v mimořádných situacích (programová linie „C“)
- II. Oblast řízení kvality a bezpečí:
  - Návrh systému práce s riziky v PDZS a s tím související sledování a hodnocení kvality a bezpečí PDZS (K+B PDZS).
  - Napojení K+B PDZS na řízení kvality a bezpečí zdravotních služeb (K+B ZS).
- III. Návrh systému evaluace PDZS s návazností na měření efektivity PDZS, které:
  - Umožní vyhodnocovat nefinanční a finanční indikátory související s PDZS.
  - Budou přinášet data a informace potřebné pro rozhodování o PDZS z ekonomického pohledu.

Jak postupovat při čtení Metodiky:

1. Základem je hlavní textová část:

V prvních 6 kapitolách postupuje text od formulace základních definic, vymezení pozice PDZS a pravidel a popisu struktury PDZS, až k popisu nově zpracovávaných oblastí II. a III., v kapitolách 7., 8., 9. a část 10. Je vhodné přečíst a ukotvit si nejprve informace obsažené v kapitolách 1 až 6, včetně odpovídajících manuálů. Teprve poté přibrat nové oblasti zaměřené na K+B a evaluaci s efektivitou PDZS (viz bod 4).

2. Tematické manuály (TM):

Rozpracovávají detailněji jednotlivá témata a lze je rozdělit na typy:

- TM organizačního a koordinačního typu – rozpracovávají témata související se strukturou a rozvojem PDZS a téma propagace a komunikační strategie PDZS (TM1, TM2, TM14 a TM15).
- TM k programové linii „A“ – popisují systém práce s dobrovolníky a podmínky zapojení dobrovolníků do činností zaměřených na psychosociální podporu širokého spektra pacientů v různých oborech a typech zdravotnických zařízení. Kromě dětských a dospělých pacientů obecně je nově zpracován manuál orientovaný na PDZS v onkologii, hospicích a paliativní péči a v oblasti péče o duševně nemocné. Samostatné manuály jsou k zooterapii a firemnímu dobrovolnictví (TM3, TM4, TM5, TM6, TM7, TM8, TM9).

- TM k novým programovým liniím „B“ a „C“ – popisují detailněji nové oblasti zapojení dobrovolníků v podpoře zdraví a v mimořádných situacích (TM10 a TM11).
- TM k oblasti K+B PDZS a k evaluaci a efektivitě (TM12 a TM13).

Tematické manuály korespondují s posloupností kapitol, lze si je tedy číst postupně i paralelně s kapitolami, které na ně odkazují.

3. Administrativa PDZS

Administrativa PDZS obsahuje přehled dokumentů, které jsou doporučeny k realizaci PDZS. Vzhledem k tomu, že každý poskytovatel zdravotních služeb má dokumentaci uspořádanou podle svých potřeb, pravidel a ve své jednotné grafické úpravě, je tato část zpracována jako doporučený obsah dokumentů. Dokumentace je rozšířena adekvátně nově zařazeným metodickým částem.

Také Administrativu PDZS lze číst paralelně se základním textem a s jednotlivými tematickými manuály.

4. Nové oblasti K+B a evaluace/efektivita PDZS

Informace uvedené v kapitole 7 základního textu metodiky (K+B) jsou detailněji rozpracovány v TM12. Zde jsou tři nové oblasti doporučené k rozpracování a aplikaci v praxi PDZS. Vzhledem k tomu, že jde o zcela nové téma, jsou rozpracovány názorně a s příklady (pokud to bylo možné). Jedná se o doporučené způsoby hodnocení K+B PDZS, Katalog otázek ke K+B PDZS pro jednotlivé fáze vývoje PDZS a práci s riziky. Zároveň předpokládáme, že na způsobech a možnostech jejich praktického uplatnění vám budeme k dispozici a budeme s vámi spolupracovat.

Oblast evaluace a efektivit PDZS je nejnáročnější a zasahuje do sfér, které v tomto kontextu nebyly doposud nikým uchopeny a zpracovávány. V této fázi se jedná o základní podklady, které budou dále rozpracovány. Zároveň celá oblast efektivit PDZS vychází ze systému evaluace PDZS, který také dosud nebyl v praxi uplatňován. Systém evaluačních indikátorů uvedený v TM13 je proto návrhem, o němž s vámi chceme diskutovat a na kterém s vámi budeme dále pracovat.

Přesný obsah pilotního testování Metodiky je uveden v Příloze č. 3 k Pokynům pro žadatele a příjemce Programu podpory dobrovolnické činnosti u poskytovatelů zdravotních služeb.

Za autorský tým Metodiky dobrovolnictví ve zdravotnických zařízeních:

MUDr. Ivana Stverka Kořínková
Členka realizačního týmu a odborný garant pro metodiku PDZS

V Praze dne 31.3.2021